دریچه

مردی که ۲۰ سال از عمرش را صرف درختان بلوط کرده است

● **شرق:** معلم بازنشسته کهگیلویه‌وبویراحمدی در طول ۲۰ سال بیش از ۱۰هزار نهال بلوط کاشته است. محمدحسین آریا سال‌هاست که عمر خویش را صرف نگهداری و احیای جنگل کرده است و تاکنون بیش از ۱۰هزار نهال و ۱۵گونه درخت کاشته است که عمده این نهال‌ها مربوط به بذر بلوط بوده است. این همیار طبیعت معتقد است: در مناطقی که پوشش جنگلی وجود دارد، قحطی و سیل وجود ندارد و همان‌گونه که جنگل مأمنی برای حیوانات و گیاهان است، در زندگی انسان نقش مهمی دارد. آریا درباره اینکه با چه انگیزه‌ای اقدام به کشت بذر بلوط را شروع کرده‌اید، به خبرنگار ما می‌گوید: از ۲۰ سال پیش با ازبین‌رفتن بخشی از جنگل‌های بلوط در کوه‌های زاگرس، به‌خصوص استان کهگیلویه‌وبویراحمد و همچنین دیدن فیلمی قدیمی از پوشش انبوه جنگل‌های این مناطق، به این فکر افتادم تا در این زمینه اقدامی انجام دهم. وی می‌افزاید: به‌همین‌دلیل سعی کردم تا از هر فرصتی برای کاشت بذر گونه‌های

گیاهی در مناطقی که پوشش گیاهی آنان از بین رفته است یا در خطر نابودی است، اقدام کنم و از آن‌موقع تاکنون بیش از ۱۰هزار بذر کاشته‌ام و در ایام مختلف سال نیز از آنها محافظت کرده‌ام. این همیار طبیعت تأکید دارد: کاشت گونه‌های گیاهی‌ای که قبلا در منطقه وجود نداشت، یکی از اقداماتم است. محمدحسین آریا همچنین از مشکلات و سختی‌های کار می‌گوید و می‌افزاید: این کار سختی‌هایی هم داشت به‌گونه‌ای که یک‌بار با پنچری ماشین مجبور به طی مسافت ۴۰کیلومتر شدم. وی که معلم بازنشسته است، گفت: در طول دوران خدمتم در جایگاه رفیع معلمی تلاش کردم تا به دانش‌آموزان اهمیت جنگل را آموزش دهم.

خبر

رونمایی از سایت «همسرگزینی» تا اواسط اردیبهشت

● **ایسنا:** معاون ساماندهی امور جوانان وزارت ورزش‌وجوانان با اشاره به تمایل استان‌های کشور برای راه‌اندازی مراکز پیشگیری و کنترل خشم، گفت: استان‌های خوزستان و البرز برای تأسیس این مراکز اعلام آمادگی کرده‌اند. به این منظور در هفته جاری دیداری با اعضای شورای شهر کرج خواهیم داشت. دکترمحمود گلزاری افزود: قرار است دو مرکز دیگر پیشگیری و کنترل خشم در تهران راه‌اندازی کنیم و جلساتی را به این منظور با معاونت اجتماعی شهرداری تهران برگزار کرده‌ایم. وی درباره آخرین وضعیت راه‌اندازی سایت همسرگزینی گفت: همه اقدامات لازم برای آغاز به کار رسمی این سایت انجام شده است و حداکثر تا اواسط اردیبهشت‌ماه از آن رونمایی می‌شود. گلزاری در پایان همچنین در زمینه برگزاری مجمع سراسری خیرین ازدواج تصریح کرد: این همایش اوایل خرداد، مصادف با هفته جوان برپا می‌شود.

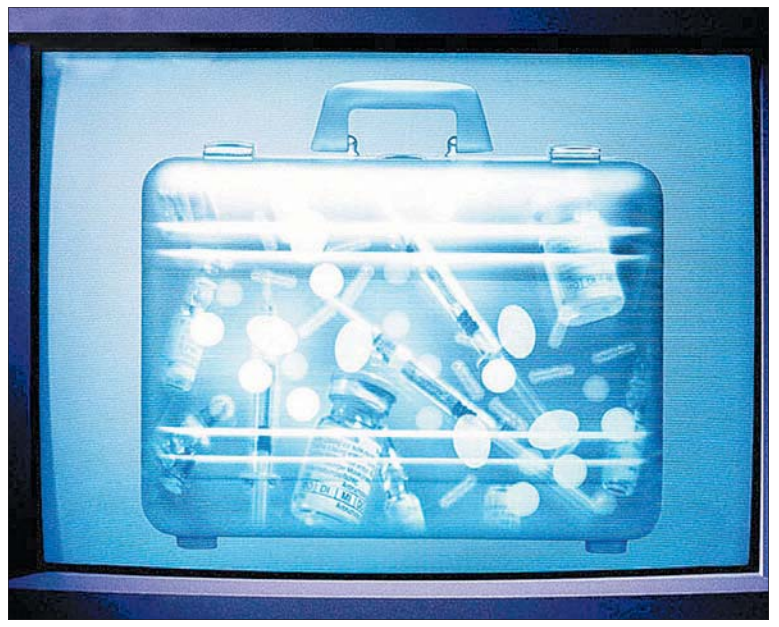

تحلیلی بر استراتژی «بقای مسئله»

از «پول کثیف» تا مواد مخدر

علی حاجلی . پژوهشگر اجتماعی

سه‌دهه اقدام علیه موادمخدر در کشور و باوجود هزینه‌های مادی و معنوی فراوان نتوانسته نتایج مطلوبی داشته باشد.

چرا باوجود همه اقدام‌ها همچنان معضل موادمخدر خودنمایی می‌کند و هر روز چهره‌ای هولناک‌تر به خود می‌گیرد؟ برای پاسخ به این سوال باید ابعاد مختلفی از معضل موادمخدر در کشور را وارسی کنیم. یکی از ابعاد بدون‌شک «پول کثیف» است.

مطابق تصور عمومی اکنون درباره معضل موادمخدر دو جبهه شکل گرفته است: جبهه سوداگران موادمخدر و جبهه نیروهای مقابله‌کننده، درمانگر و... . اگر به معضل موادمخدر از بُعد «پول کثیف» نگاه کنیم این جبهه‌بندی می‌تواند صورت متفاوتی داشته باشد؛ در این صورت‌بندی جدید، به‌نظر می‌رسد این دو جبهه هم‌زمان (یکی نیت‌مندانه و دیگری به‌طور ناخواسته) مسئله موادمخدر را پیچیده‌تر و بحرانی‌تر می‌کنند.

اکنون حول مسئله موادمخدر در ایران شبکه پویایی متشکل از موافقان و مخالفان شکل گرفته که عناصر این شبکه با وجود تفاوت ماهوی بنیادین به‌طور توافق‌نشده در عمل بر «بقای مسئله» مؤثرند و منافع مادی این مسئله هرگز اجازه نخواهد داد به روش‌های متعارف، این مسئله را تخفیف دهد.

به همین دلیل تأکید می‌کنم مواجهه با «مسئله اجتماعی» موادمخدر نیازمند یک دگرگونی بنیادین است، در همین راستا استراتژی «بقای مسئله» با هدف سودبری بیشتر اکنون مهم‌ترین صورت‌بندی معضل موصوف است.

استراتژی «بقای مسئله» چگونه عمل می‌کند؟

به‌نظر می‌رسد «گفتمان موادمخدر» معطوف به یک‌استراتژی سراسری است که هدف اصلی آن سودبری بیشتر از طریق به چنگ‌آوردن حداکثر «پول کثیف» یا «امتیازات ویژه» است. طبق تعریف، هرگونه پولی که در جریان تولید، توزیع، مصرف و مبارزه با موادمخدر جریان داشته باشد می‌تواند به‌طور بالقوه شبیه پول کثیف بوده و نقش مخربی داشته باشد.

مقصود از کثیفی پول در اینجا آن است که این پول نه‌تنها محصول معضلی است که به‌طور انگلی خون جامعه را می‌مکد، بلکه خود در چشم‌اندازی بلندتر به توسعه یا تعمیق این معضل منجر می‌شود. درباره کثیفی پول تولیدکننده و توزیع‌گر شبهه‌ای وجود ندارد.

اما درباره پولی که مصرف‌کننده می‌پردازد، پولی که صرف درمان می‌شود، پولی که خرج تبلیغات می‌شود، پولی که هزینه اقدام سازمانی می‌شود و... آیا می‌توان ادعا کرد این «امتیاز ویژه» نیز کارکرد پول کثیف را دارد؟ پاسخ مثبت است.

بدیهی است ادعای فوق به‌معنای آن نیست که هیچ بودجه‌ای برای مبارزه با موادمخدر درنظر گرفته نشود یا آنکه تلاش‌های دلسوزانه در امر مبارزه با موادمخدر از نظر دور داشته شود. اما اگر مراقبت و بازاندیشی نشود، درحالی‌که بودجه و نیز دریافتی‌های مالی- اقتصادی سازمانی یا نهادها به یک هدف بزرگ‌تر به نام حل معضل موادمخدر معطوف است، برآیند نهایی برخی از این دریافتی‌ها به جای هدف می‌نشیند و هدف مذکور خود به وسیله تبدیل می‌شود.

در این جابه‌جایی هدف با وسیله، در واقع تداوم برخورداری از امتیازات مختلف، خود مستلزم وجود شرایط موجود است.

ضرورت مبارزه با مواد مخدر

برای توضیح بیشتر نگاهی به امتیازات ویژه «امر مبارزه با موادمخدر» می‌اندازیم:

گروه اول از امتیاز همان بودجه‌ای است که زیر نظر نهادهای حاکمیتی پرداخت می‌شود. برخورداری از این بودجه برای برخی نهادها امتیاز ویژه‌ای است که تنها زمانی وجود خواهد داشت که این معضل نیز وجود داشته باشد. علاوه‌بر آن، این بودجه پرداختی برای مبارزه با موادمخدر نه‌تنها نتوانسته توفیقی حاصل کند بلکه به‌گونه‌ای مدیریت شده که ناخواسته مانع تدوین استراتژی‌های جایگزین و موثر شده است.

برای مثال، وقتی سازمانی به‌خاطر تبلیغ علیه اعتیاد بودجه مشخصی دریافت می‌کند، در برابر هر تغییری که موجب قطع این بودجه شود مقاومت می‌کند.

برساخته مصرف‌کننده مواد

عملکرد منفی بودجه رسمی کشور را باید در نحوه مدیریت منابع و علاوه‌بر آن در ممانعت این نوع مدیریت از برآمدن طرح‌های جدید برای حل معضل موادمخدر سراغ گرفت. به‌این‌ترتیب، دولت و نهادهای حاکمیتی نه‌تنها باید اقدام جدی و منابع بودجه‌ای وسیع‌تری برای معضل موادمخدر تدارک ببینند، بلکه علاوه‌بر آن و مهم‌تر از آن باید ظرفیت کارشناسی و اندیشگی خود را افزایش داده و شجاعت پذیرش کاستی‌ها در حوزه‌های مختلف اجتماعی، که مولد مصرف‌کننده موادمخدر هستند، را داشته باشند.

> **دولت و نهادهای حاکمیتی نه‌تنها باید اقدام جدی و منابع بودجه‌ای وسیع‌تری برای معضل موادمخدر تدارک ببینند، بلکه علاوه‌بر آن و مهم‌تر از آن باید ظرفیت کارشناسی و اندیشگی خود را افزایش داده و شجاعت پذیرش کاستی‌ها در حوزه‌های مختلف اجتماعی، که مولد مصرف‌کننده موادمخدر هستند، را داشته باشند**

از این طریق امکان طراحی سیاست‌های جدیدی در حوزه موادمخدر به‌وجود می‌آید که معضل موادمخدر را نه در کشاکش میان قاچاقچی/پلیس-درمانگر بلکه در منظومه بزرگ‌تری قرار می‌دهد که مهم‌تر از همه به این سؤال می‌پردازد که «مصرف‌کننده موادمخدر چگونه و متأثر از چه رویه‌های اجتماعی برساخته می‌شود؟»

گروه دوم عبارت از درآمدهای حاصل از توقیف اموال است. طبق قوانین موجود، یکی از راه‌های برخورد با قاچاقچیان موادمخدر توقیف اموال آنها است که این مورد نیز موجب ایجاد امتیازهای خاص می‌شود.

این امتیاز مشابه پول کثیف گرچه «به طریقی مشروع» اما به‌گونه‌ای مخرب موجب تعمیق و تشدید معضل موادمخدر در کشور می‌شود. بررسی وضعیت املاک توقیف‌شده در سه‌دهه اخیر می‌تواند نشان دهد چه کسانی یا نهادهایی از این امتیاز ویژه برخوردار بوده‌اند که «جذابیت‌های» امر مبارزه با موادمخدر را افزایش می‌دهد. در این رابطه لازم است اموال توقیفی بدون واسطه در جریان مبارزه یا درمان به کار رود.

«ترک اعتیاد»؛ یک بازار مالی جدید

گروه سوم از درآمدها، آنهایی است که از طریق برنامه‌های پزشکی/روان‌پزشکی برای ترک یا درمان معتادان به دست می‌آید. این نوع اقدام حرفه‌ای و صنفی درحال‌حاضر رو به گسترش است. اکنون بسیاری از پزشکان/روان‌پزشکان عنوان و تخصص جدیدی به تابلوهای مطب خود افزوده‌اند: «ترک اعتیاد». گسترش این اقدام‌ها بیانگر آن است که بازار مالی جدیدی در حوزه درمان ایجاد شده و گروه‌های جدیدی به‌عنوان مشتریان امر طب به‌وجود آمده‌اند. برخورداری از موقعیت برتر سخن‌گفتن درباره اعتیاد توسط پزشکان و روان‌پزشکان باعث شده آنها سیاست‌گذاری‌ها را جهت دهند. پیامد طبیعی این وضعیت آن است که اقتصاد موادمخدر به اقتصاد پزشکی پیوند زده می‌شود.

پیوند اقتصاد مواد مخدر به اقتصاد پزشکی

نقشی که پول کثیف در این حوزه ایفا می‌کند، مبتنی بر جذب مصرف‌کننده مواد بوده و ایجاد این رؤیا که می‌توان از طریق اقدامات طبی به حل معضل مصرف مواد نائل آمد. این رؤیا عملا به نرمالایزکردن مصرف موادمخدر می‌انجامد. با وجود ضرورت اقدام درمانی، باید توجه داشت این نوع اقدام‌ها تماما «پساواقعه» هستند و وقتی اهمیت می‌یابند که مصرف‌کننده مواد وجود داشته باشد. همواره باید مراقب بود اقدامات درمانی به‌عنوان راه‌حل اساسی در نظر گرفته نشود و نیز لازم است از امر درمان معتادان منفعت‌زدایی شود.

تلاش برای تطهیر پول حاصل از مواد مخدر

درآمدهای ناپیدا و غیرشفاف حاصل از پولشویی یکی دیگر از منافذ رسوخ پول کثیف در نهادهای جامعه‌ای است.

گرچه نمی‌توان هیچ رابطه رسمی شفافی میان شبکه‌های تبهکاری و (برای مثال) نظام بانکی کشور مشاهده کرد، ولی باید توجه کرد شبکه‌های تبهکاری غالبا تحت پوشش‌های مختلف و عموما عام‌المنفعه با نظام بانکی و غیربانکی (خیریه‌ای و...) در ارتباطند و از این طریق به تطهیر پول حاصل از تجارت موادمخدر می‌پردازند.

همچنین به‌دلیل ماهیت دلالی اقتصاد ایران و وجود منافذ فراوانی مانند بازار مسکن، ارز، سکه و... این شبکه‌ها ضمن اقدام به پول‌شویی در وضعیت طبیعی بازار نیز اثر می‌گذارند. همچنین این شبکه‌ها از نقایص مالی دیگری مانند ضعف نظام مالی کشور در تأمین ارزی صادرکنندگان و واردکنندگان استفاده کرده و خود در قالب یکی از این دونقش وارد عمل می‌شوند.

این نوع شبکه‌ها مآلا در آرزوی بی‌ثباتی اقتصادی و فقدان شفافیت مالی در کشور هستند. در این وضعیت، منافع این گروه با برخی گروه‌های دیگر که در عرصه اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی کشور فعالیت می‌کنند گره خورده و عملا همه یک‌پروژه را پیش می‌برند.

یکی دیگر از منافذ پول کثیف و اثرگذاری ویرانگر آن بر پیکره نهادهای جامعه، درآمدهای حاصل از ساخت‌وپاخت افراد ذی‌نفوذ با گروه‌های تبهکاری است.

صرف‌نظر از پیامدهای اقتصادی تزریق پول کثیف، مهم‌ترین پیامد این تزریق ایجاد نوعی آنومی اجتماعی و سیاسی است. آنومی حاصل از جریان‌یافتن پول کثیف در رگ‌های جامعه نه تنها تأثیر کوتاه‌مدت مخرب دارد، بلکه بیش و پیش از آن در بلندمدت می‌تواند نحوه مدیریت را تحت تأثیر قرار داده و در نهایت به زوال «مدیریت خوب» بینجامد.

چگونه می‌توان با استراتژی «بقای مسئله» مقابله کرد؟

عوامل مختلفی در عدم موفقیت در مبارزه با موادمخدر دخیل بوده‌اند. اما یکی از عوامل اصلی این عدم موفقیت را می‌توان در نحوه سازمان‌یابی اجتماعی و مدیریتی پیرامون موادمخدر سراغ گرفت. سازمان‌یابی فعلی (تمرکز دولتی بر اقدامات پلیس و دادگاه و تمرکز غیردولتی بر درمان) موجب برآمدن یک حوزه تخصصی و بازار کار/بودجه/درآمد شده است. این نوع سازمان‌یابی به‌طور ناخواسته باعث شده نهادهای دولتی بتوانند در این بازار امتیازات ویژه و بودجه خود را افزایش دهند و نهادهای درمانی تلاش کنند سهم خود را افزایش داده و گروه کثیر مصرف‌کنندگان را به مشتریان خود تبدیل کنند. به همین موازات تولیدکننده و قاچاقچی هم به تداوم دریافت سود خود پرداخته است. یعنی هر دو جبهه به این پول و سود این بازار معتاد شده‌اند. وقتی نهادهای مختلف جامعه به درآمد حاصل از این بازار «معتاد» می‌شوند، ابتدا باید این اعتیاد را درمان کرد و از این اعتیاد خلاصی یافت. اقتصاد ۱۰هزار میلیارد تومانی بازار موادمخدر (مطابق با برآورد سال۱۳۸۳) آنقدر کشش دارد که هم قاچاقچی، هم توزیع‌کننده خرده‌پا و هم نهادهای جامعه را به درون خود کشیده و به خود معتاد کند. این نهادها ناخودآگاه به تداوم این بازار می‌اندیشند و فقدان بازار مذکور را به معنای فقدان‌بخشی از درآمدهای خود تلقی می‌کنند.

ادامه در صفحه ۱۷

یادداشت

ایمنی غذایی از مزرعه تا سفره...

دکتر ربابه شیخ‌الاسلام

● شعار امسال روز جهانی غذا؛ ایمنی غذا از مزرعه تا سفره، ارتباط بسیار زیادی با شعار ملی امسال همدلی و هم‌زبانی دارد. بدون همدلی و هم‌زبانی متولیان مختلف مسئول ایمنی غذا، زنجیره ایمنی غذایی به وجود نمی‌آید. زنجیره ایمنی غذایی که از مزرعه آغاز می‌شود و در طی مراحل گوناگون به سفره ما راه پیدا می‌کند باید از نظر ایمنی در یک زنجیره منسجم مراقبت و نظارت قرار گیرد. اهمیت‌داشتن سیستم برای ایمنی غذایی از آن رو بسیار مهم است که سلامت کامل جامعه در گرو سلامت موادغذایی است که هرروز در چند وعده توسط همه مردم مصرف می‌شود. وقتی صحبت از مزرعه به میان می‌آید ابتدا باید زنجیره مراقبت از خاک کشاورزی آغاز شود. آیا خاک که غذای انسان را تأمین می‌کند مورد مراقبت کافی قرار می‌گیرد؟ می‌دانیم که کود نامناسب، استفاده از آفت‌کش‌های مختلف که برای ازبین‌بردن آفات به کار می‌رود و... می‌تواند خاک ما را آلوده کند. استفاده از کودهای طبیعی یا سبز (ورمی کود) و کودهای حاوی ریزمغذی‌ها مانند روی و آهن می‌تواند خاک را بارورتر کند. کودهای نیتراته که درحال حاضر بیشترین مصرف را دارد، ممکن است موجب شود میزان نیترات در گیاهان خصوصا گیاهان غده‌ای مانند هویج، سیب‌زمینی، انواع ترب، چغندر و... زیاد شود و خطراتی مانند افزایش سرطان را در جامعه به‌دنبال داشته باشد. متولیان نظارت بر غذا در کشور، در ادارات و وزارتخانه‌های متعدد پراکنده هستند و در صورتی که هم‌زبانی و همدلی بین آنها وجود نداشته باشد ایمنی این زنجیر در قسمت‌های مختلف ممکن است مخدوش شود. در حال حاضر اداره نظارت بر مواد غذایی در وزارت بهداشت عمدتا بر غذاهای صنعتی که از آن اداره مجوز می‌گیرند، نظارت دارد، در حالی که عمده غذاهای ما مانند برنج، حبوبات، غلات، آجیل وخشکبار، سبزی‌ها و صیفی‌جات و میوه‌ها همه به‌صورت فله‌ای به فروش می‌رسند و از سیستم نظارتی قوی‌ای برخوردار نیستند. آلودگی این مواد به باقیمانده سموم کشاورزی ممکن است خطرات جدی برای سلامت ایجاد کند. نان به‌عنوان غذای اصلی و روزمره ما مشکلات بیشتری از نظر ایمنی دارد. ما با وجود داشتن کارخانجات صنعتی تولید نان که خوشبختانه نان سالم، بهداشتی و با طی‌کردن فرایند تخمیر تولید می‌کنند و بخشی از جمعیت را پوشش می‌دهند ولی به‌دلیل فرهنگ نان تازه‌خواری مصرف نان سنتی بالایی داریم. فراموش نکنیم که در فرایند تخمیر که بعضا دو ساعت طول می‌کشد، تغییرات زیادی در خمیر ورآمده، به وجود می‌آید و ازبین‌رفتن فیتات موجود در آرد جذب آهن و کلسیم را مختل می‌کند. ویتامین‌های مختلف عمدتا گروه B، در نان به وجود می‌آید و این فرایند نان را مغذی و قابل جذب می‌کند. نظارت زنجیره بسیار طولانی و گسترده تولید نان از مزارع بزرگ گندم در سراسر کشور، جمع‌آوری، نگهداری در سیلو، انتقال به کارخانه‌های آرد و تقسیم آن و بعد از آن انتقال آرد به نانوایی‌ها بسیار دشوار است که متولیان امر باید با دقت و وسواس آن را مورد مراقبت دائمی قرار دهند. استفاده از سموم کشاورزی در کشت برنج، گندم و جو که مورد استفاده بخش عمده جمعیت قرار می‌گیرد باید با اهمیت ویژه مورد توجه باشد و کنترل شود.

جدول ۲۲۳۳ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- عامل انتقال صفات ارثی- تنظیم کلی موتور خودرو با دستگاه الکترونیکی- سوره صدونهم قرآن ۲- آهار- عبادتگاه مسیحیان- پرهیزگار ۳- رمانی از جومپا لاهیری، نویسنده ادبیات هند- ابزار مکانیک- کاشف الکل ۴- سگ‌وحشی استرالیایی- تلاشگر- حرف انتخاب ۵- شهری در استان کرمانشاه- بدزبان و دشنام‌گو- بخش اصلی نوشته ۶- نقره- وسیله‌ای برای کمک به راه‌رفتن بیماران- عصیان و سرکشی ۷- پسوند فاعلی- دو به هم زن- زاهد گوشه‌نشین و تارک دنیا ۸- رستگار- از پهلوانان ایرانی شاهنامه- میله آهنی جابه‌جاکننده اجسام سنگین ۹- کارگزاری- محل استراحت پزشکان در بیمارستان- ضمیر دوم شخص مفرد ۱۰- آماده- گیاهی از خانواده آفتابگردان- بزرگی و شرف ۱۱- علف خشک- شجاع- پسر جنگل ۱۲- جای پا- پایتخت اکوادور- پایه دیوار ۱۳- موجب- گریه با سوز و گداز- فرضیه علمی به‌اثبات‌نرسیده ۱۴- داخل- هر چیز دورریختنی- نوعی پارچه ابریشمی نازک ۱۵- یک‌صدم فرانک- گلدسته مسجد - گشاده.

عمودی:

۱- نوعی دسر- هادی الکتریسیته- نوعی پارچه پنبه‌ای ۲- بله عرب- حرکت مارپیچ با خودرو- شهری در ترکیه ۳- تن و بدن- پوشاک- بهشت زمینی ۴- ضدهم‌بودن- صدر- فراوانی ۵- از تداول افتاده- دیسک فشرده ۶- مخفف اینک- نیروی جاذبه زمین- تعهد ۷- زبانه آتش- نوعی سس غلیظ- آهسته و آرام ۸- همراه مهره- قهرمان نوجوان رمان‌های جی.کی.رولینگ- خلاف میل ۹- بدون سر و صدا- داستان کوتاه- سخن، گفتار ۱۰- حمام خودروها- جاری‌شدن مایع- وسط، میان ۱۱- شکرگزار- نمایندگی ۱۲- مستمندان- شرط‌بندی- بوی خوش ۱۳- بالاپوش بلند مردان قدیم- تشبیه‌شده- اجیر ۱۴- معاینه پزشکی- امیدواری- کامیون ارتشی ۱۵- فراموشی- نشان‌دادن- چین و چروک پوست.

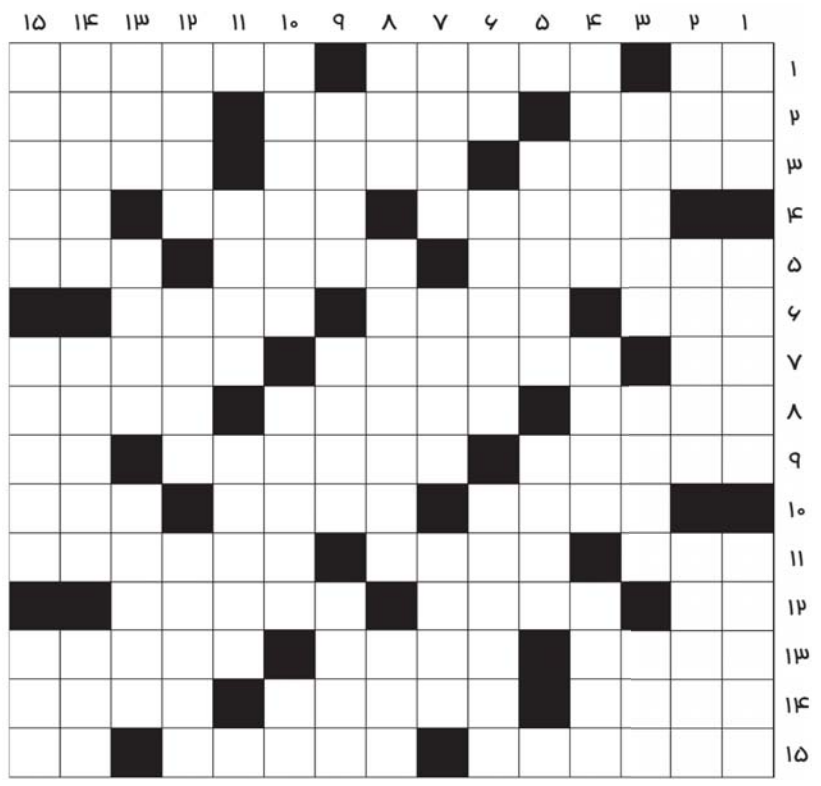

حل سودوکو سخت

۸	۵	۴	۳	۲	۶	۹	۱	۷
۲	۹	۷	۸	۱	۴	۵	۶	۳
۳	۱	۶	۷	۵	۹	۸	۴	۲
۵	۸	۹	۱	۶	۲	۷	۳	۴
۶	۳	۱	۴	۷	۵	۲	۹	۸
۴	۷	۲	۹	۳	۸	۶	۵	۱
۹	۶	۳	۲	۸	۱	۴	۷	۵
۱	۲	۵	۶	۴	۷	۳	۸	۹
۷	۴	۸	۵	۹	۳	۱	۲	۶

حل سودوکو ۱۲۲۹

۴	۷	۳	۵	۸	۱	۲	۹	۶
۲	۵	۹	۴	۳	۶	۸	۷	۱
۸	۶	۱	۲	۹	۷	۴	۳	۵
۵	۴	۸	۳	۶	۹	۱	۲	۷
۷	۹	۲	۱	۴	۸	۶	۵	۳
۱	۳	۶	۷	۵	۲	۹	۸	۴
۳	۲	۷	۸	۱	۴	۵	۶	۹
۶	۸	۴	۹	۷	۵	۳	۱	۲
۹	۱	۵	۶	۲	۳	۷	۴	۸

جدول ۲۲۳۲

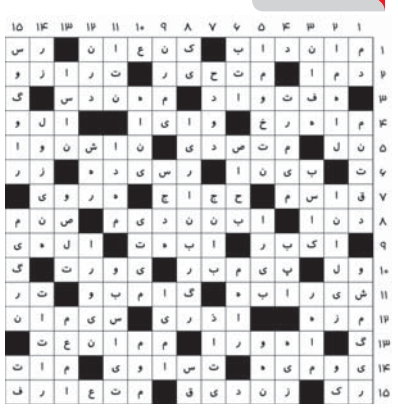

سودوکو سخت ۱۲۳۰

			۶		۸		۲	۵
			۴	۵		۶		۷
۱	۶		۳		۷	۹		
			۹			۴	۶	
۴		۳						۱
			۸	۴		۳		
۷			۲				۹	
			۱				۸	
			۵	۷		۲		

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ۱۲۳۰

	۴			۷	۵	۶	۹	
	۶		۹	۳	۴			
		۹		۲		۴	۳	۸
	۳			۶		۸		
		۴			۳		۲	۹
۷		۵			۸			۱
		۷		۸		۲	۴	۶
	۲				۷	۱		۵
	۱	۸		۵		۹		

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.